
Skýrsla um starfsemi
yfirkattanevndar
á árinu 2016

---

1. Hlutverk yfirskattanefndar

Yfirskattanefnd starfar samkvæmt lögum nr. 30/1992, um yfirskattanefnd, með síðari breytingum, og öðrum lögum þar sem kveðið er á um verkefni og skyldur nefndarinnar.

Yfirskattanefnd er æðsti úrskurðaraðili innan stjórnarsýslunnar í þeim málum sem í valdsvið hennar eru lögð. Ákvörðunum nefndarinnar verður því ekki skotið til fjármálaráðherra eða annars aðila innan stjórnarsýslunnar.

Verkefnum yfirskattanefndar má skipta í fjóra flokka:

- Úrskurðarvald yfirskattanefndar tekur í fyrsta lagi til kærumála vegna ákvarðana ríkisskattstjóra um skatta og skattstofna, svo og vegna annarra ákvarðana ríkisskattstjóra, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Samkvæmt þessu má skjóta til yfirskattanefndar ákvörðunum (úrskurðum) ríkisskattstjóra um alla skatta og gjöld sem ríkisskattstjóri leggur á og úrskurðar um. Þar á meðal eru tekjuskattur (lög nr. 90/2003, um tekjuskatt), útsvar (lög nr. 4/1995, um tekjustofna sveitarfélaga), tryggingagjald (lög nr. 113/1990, um tryggingagjald), virðisaukaskattur (lög nr. 50/1988, um virðisaukaskatt) og bifreiðaskattar (lög nr. 87/2004, um olúgjald og kílómetragjald, og lög nr. 39/1988, um bifreiðagjald). Jafnframt úrskurðar yfirskattanefnd um kærur vegna bindandi álita sem ríkisskattstjóri lætur uppi samkvæmt lögum um bindandi álit í skattamálum. Tilteknar sektarákvarðanir ársreikningaskrár eru einnig kærnanlegar til yfirskattanefndar. Sama gildir um ákvarðanir ríkisskattstjóra um endurgreiðslur virðisaukaskatts.
- Í öðru lagi úrskurðar yfirskattanefnd um ágreining innflytjenda og tolyfirvalda í tollamálum, þar á meðal vegna ákvörðunar tollstjóra um gjaldskyldu, tollverð og tollflokkun. Einnig má kæra bindandi álit tollstjóra um tollflokkun vöru til yfirskattanefndar.
- Í þriðja lagi úrskurðar yfirskattanefnd í ágreiningsmálum vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt, sbr. 2. mgr. 8. gr. laga um erfðafjárskatt, og um stimpilgjald, sbr. 1. mgr. 11. gr. laga um stimpilgjald.
- Í fjórða lagi hefur yfirskattanefnd með höndum afgreiðslu mála sem skattrannsóknarstjóri ríkisins vísar til nefndarinnar með kröfu um ákvörðun sekta vegna meintra brota á skattalögum og/eða lögum um bókhald og ársreikninga. Skilyrði þess að yfirskattanefnd fjalli um mál gjaldanda (sakbornings) er að hann hafi gefið til kynna á sannanlegan hátt að hann vilji hlíta því að málið verði afgreitt af yfirskattanefnd. Yfirskattanefnd ákveður með úrskurði hvort gjaldanda sé gert að sæta sekt eða kröfu skattrannsóknarstjóra synjað.

Með lögum nr. 58/2016, um breytingu á lögum um tímabundnar endurgreiðslur vegna kvikmyndagerðar á Íslandi, nr. 43/1999, var yfirskattanefnd frá og með ársbyrjun 2017 falið að úrskurða um ágreining um fjárhæð endurgreiðslu til erlendra kvikmyndaframleiðenda og hvað teljist vera heildarframleiðslukostnaður kvikmynda.

2. Tölulegar upplýsingar

2.1. Kærur og önnur mál til yfirskattanefndar árið 2016

Í ársbyrjun 2016 voru 124 mál til meðferðar hjá yfirskattanefnd, en þar af lágu málgögn og eftir atvikum umsögn viðkomandi stjórnvalds fyrir í 91 máli sem voru þannig tilbúin til meðferðar.

Á árinu 2016 bárust yfirskattanefnd 249 mál til meðferðar. Þar af var 181 kæra vegna ákvarðana ríkisskattstjóra, 11 kærur vegna ákvarðana tollstjóra og 20 kærur vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt eða stimpilgjald, þ.e. alls 212 kærumál. Mál frá skattransóknarstjóra ríkisins til ákvörðunar um skattsekt voru 37 talsins. Samkvæmt þessu voru ný mál til yfirskattanefndar nánast jafn mörg og á árinu 2015, en það ár varð umtalsverð fækkun mála miðað við fyrri ár. Þetta kemur nánar fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 1. Ný mál á árunum 2011–2016.

	2011	2012	2013	2014	2015	Meðaltal 2011-2015	2016
Kærur	599	374	306	313	231		212
Sektarmál	39	32	44	32	20		37
Samtals	638	406	350	345	251	399	249

2.2. Afgreidd mál árið 2016

Á árinu 2016 kvað yfirskattanefnd upp 275 úrskurði. Þá lauk fimm málum með öðrum hætti, oftast þannig að kærandi afturkallaði kæru sína. Samtals voru því afgreidd 280 mál hjá yfirskattanefnd árið 2016. Eru það verulega færri mál en afgreidd hafa verið að jafnaði á fimm síðustu árum. Þetta kemur nánar fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 2. Afgreidd mál á árunum 2011–2016.

	2011	2012	2013	2014	2015	Meðaltal 2011-2015	2016
Úrskurðir							
– kærumál	378	588	363	280	313		243
– sektarmál	47	32	29	41	46		32
Annað	15	8	16	10	9		5
Samtals	440	628	408	331	368	435	280

Í eftirfarandi töflu er gerð nánari grein fyrir afgreiðslu mála hjá yfirskattanefnd árið 2016. Kemur þar fram móttökuár þeirra mála sem afgreidd voru á árinu.

Tafla 3. Afgreidd mál á árinu 2016.

Komuár	Mál til meðferðar 1.1.2016	Ný mál á árinu	Úrskurðir	Önnur málalok	Samtals afgreidd mál	Ólokið 31.12. 2016
2015	124		124		124	
2016		249	151	5	156	93
Samtals	124	249	275	5	280	93

Eins og taflan ber með sér var á árinu 2016 úrskurðað í öllum málum sem voru til meðferðar frá fyrra ári, svo og voru rúmlega 60% mála sem bárust á árinu 2016 afgreidd á sama ári.

2.3. Niðurstöður mála

Í töflu 4 kemur fram skipting úrskurða yfirkattanefndar árið 2016, annarra en úrskurða í sektarmálum, eftir því hvort úrskurður leiddi til lækkunar gjalda eða ekki. Í fyrri flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem krafa kæranda er tekin til greina að hluta eða öllu leyti eða ákvörðun stjórnvalds er felld úr gildi. Í síðari flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem hin kærða ákvörðun stendur óhögguð (kröfu kæranda hafnað að öllu leyti). Einnig falla hér undir mál sem vísað er frá yfirkattanefnd, m.a. sökum þess að kæra berst að liðnum kærufresti, svo og mál sem vísað er til stjórnvalds til meðferðar að nýju, sbr. 12. gr. laga um yfirkattanefnd. Til samanburðar eru tölur tveggja fyrri ára.

Þá er í töflunni hliðstæð flokkun úrskurða yfirkattanefndar um skattsektir, þ.e. hvort sekt var ákvörðuð eða ekki. Í síðari flokkinn falla m.a. sektarmál sem vísað var frá nefndinni af ýmsum ástæðum.

Tafla 4. Niðurstöður úrskurða árin 2014, 2015 og 2016.

Ár	Kærumál			Skattsektarmál		
	Fjöldi úrskurða	Lækkun gjalda	Önnur niðurstaða	Fjöldi úrskurða	Sekt	Ekki sekt
Árið 2014	280	85 (30%)	195 (70%)	41	39	2
Árið 2015	313	106 (34%)	207 (66%)	46	38	8
Árið 2016	244	51 (21%)	193 (79%)	31	26	5

Í töflu hér að neðan er að finna nánari sundurliðun úrskurða í kærumálum á árinu 2016, alls 244 úrskurðir, með tilliti til niðurstöðu þeirra. Flokkurinn „Fallist á kröfu að öllu leyti“ tekur m.a. til þess þegar hinn kærði úrskurður eða ákvörðun er felld úr gildi vegna annmarka á meðferð máls, einnig þegar það leiðir til þess að kæru er vísað til meðferðar stjórnvalds að nýju. Flokkurinn „Kæru vísað til meðferðar að nýju“ á þannig aðallega við um tilvik þegar kæruefni hefur ekki verið lagt fyrir stjórnvald eða mál af annarri ástæðu ekki fengið fullnægjandi meðferð hjá stjórnvaldinu.

Tafla 5. Niðurstöður úrskurða í kærumálum árið 2016.

Stjórnvald	Fallist á kröfu að öllu leyti	Fallist á kröfu að hluta	Kæru vísað til meðferðar að nýju	Kæru hafnað eða vísað frá
Ríkisskattstjóri	23	21	30	142
Tollstjóri	3			7
Sýslumenn	3	1		14
Samtals	29	22	30	163

2.4. Gjaldabreytingar yfirskattanefndar

Samkvæmt lögum um yfirskattanefnd er meginregla að viðkomandi stjórnvald (ríkisskattstjóri, tollstjóri, sýslumaður) skal framkvæma gjaldabreytingar sem stafa af úrskurði yfirskattanefndar. Ráðherra er þó heimilt að ákveða með reglugerð að yfirskattanefnd framkvæmi gjaldabreytingar er varða ákveðna skatta og/eða gjöld. Hefur sú heimild verið nýtt hvað snertir (a) tekjuskatt og önnur gjöld til ríkissjóðs sem ríkisskattstjóri leggur á einstaklinga eða lögaðila samhliða tekjuskatti, (b) útsvar og (c) virðisaukaskatt vegna viðskipta innanlands.

Í töflu 6 er að finna yfirlit um gjaldabreytingar sem leitt hafa af úrskurðum yfirskattanefndar á árinu 2016 og nefndin hefur tilkynnt til innheimtumanns. Breytingar á yfirfæranlegu tapi eru ekki taldar til gjaldabreytinga í þessu sambandi. Til viðbótar gjaldabreytingum samkvæmt töflunni koma breytingar á aðflutningsgjöldum og öðrum sköttum eða gjöldum sem stjórnvöld framkvæma vegna úrskurða yfirskattanefndar. Jafnframt kemur fram í töflunni fjárhæð ákvarðaðra skattsekta árið 2016 svo og fjárhæð málskostnaðar sem úrskurðaður hefur verið til greiðslu úr ríkissjóði. Til samanburðar eru fjárhæðir fyrir árið 2015.

Tafla 6. Yfirlit um gjaldabreytingar, skattsektir og málskostnað samkvæmt úrskurðum yfirskattanefndar árið 2016.

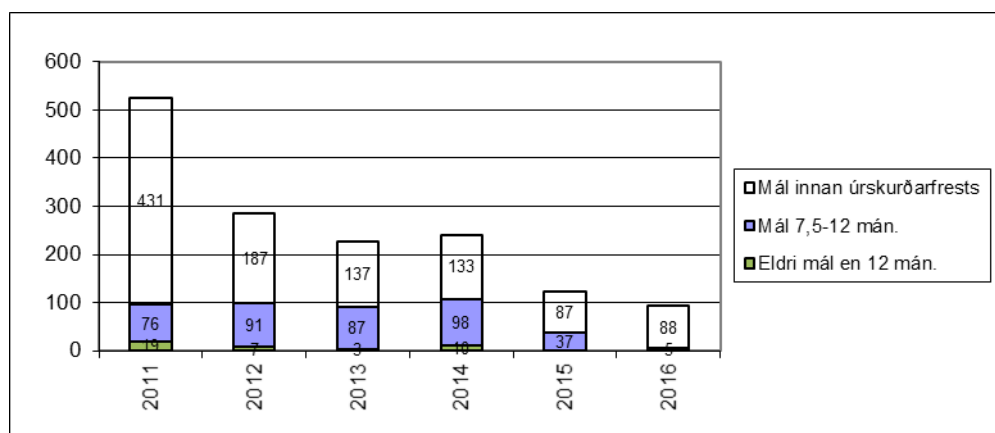
	Árið 2016	Árið 2015
Tekjuskattur og önnur gjöld til ríkissjóðs sem lögð eru á samhliða álagningu tekjuskatts, þ.m.t. hækkun frádráttarliða (barnabætur, vaxtabætur o.fl.)	-243.739.464	-5.859.702.895
Útsvar	-118.500.910	-1.295.262.183
Virðisaukaskattur, þ.m.t. álag	-538.404	-396.307
Alls lækkun gjalda	-362.778.778	-7.155.361.385
Skattsektir (mál frá SRS)	243.850.000	337.750.000
Málskostnaður úr ríkissjóði	1.700.000	7.210.000

2.5. Mál til meðferðar í árslok 2016

Í árslok 2016 voru 93 mál til meðferðar hjá yfirskattanefnd. Þar af voru 18 mál til umsagnar hjá embætti ríkisskattstjóra eða öðru stjórnvaldi eða höfðu ekki verið send til umsagnar í árslok, auk þess sem tvö mál frá skattrannsóknarstjóra ríkisins voru til athugunar hjá skattaðilum. Þannig voru 73 mál tilbúin til meðferðar fyrir nefndinni.

Á mynd 1 er að finna yfirlit um mál sem til meðferðar voru í árslok 2011–2016, sundurliðað eftir því hversu lengi mál hafði beðið afgreiðslu.

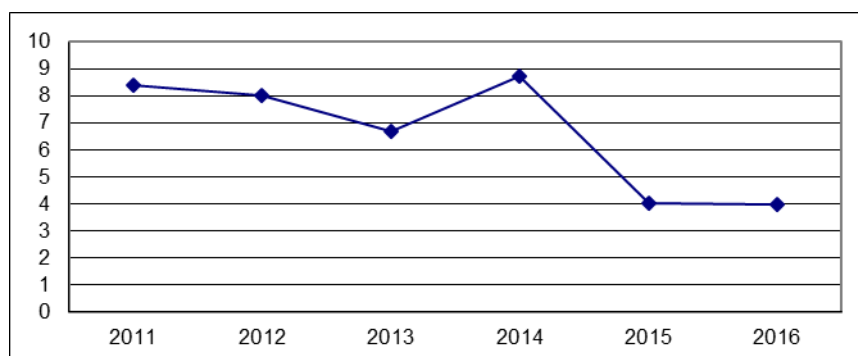
Mynd 1. Mál til meðferðar í árslok 2011–2016, sundurliðað eftir aldri.

2.6. Málsmeðferðartími

Samkvæmt lögum um yfirskattanefnd er hámarksfrestur nefndarinnar til að úrskurða kærur um 7,5 mánuðir. Á mynd 2 er gerð grein fyrir málsmeðferðartíma eins og hann reiknast í árslok árin 2011–2016. Málsmeðferðartími er hér miðaður við hlutfall óafgreiddra mála í árslok af fjölda afgreiddra mála á árinu (veltuhraði óafgreiddra mála í árslok). Málsmeðferðartími reiknast 4 mánuðir í lok ársins 2016. Tekið er tillit til þess að því er varðar árið 2012 að mörg sams konar mál voru afgreidd það ár.

Mynd 2. Málsmeðferðartími í árslok árin 2011–2016, reiknaður í mánuðum.

2.7. Þjónusta við aðrar úrskurðarnefndir

Í október 2014 varð að samkomulagi fyrir atbeina fjármála- og efnahagsráðuneytisins að úrskurðarnefnd um leiðréttingu verðtryggðra fasteignaveðlána fengi aðstöðu í húsnæði yfirskattanefndar og að starfsmenn yfirskattanefndar myndu jafnframt sinna verkefnum fyrir úrskurðarnefndina. Einn starfsmaður yfirskattanefndar vann að hluta fyrir úrskurðarnefndina á árinu 2016 við undirbúning og frágang úrskurða.

2.8. Birting úrskurða

Leitast var við að birta nýja úrskurði yfirskattanefndar, sem töldust hafa almenna þýðingu, með reglulegum hætti á vef nefndarinnar. Á árinu var lokið við birtingu úrskurða ríkisskattanefndar frá árunum 1973 til 1989 á vefnum. Unnið var að birtingu úrskurða frá árunum 1993 til 1996.

3. Nefndarmenn og starfsmenn

Í yfirskattanefnd skulu eiga sæti sex menn, þar af fjórir sem hafa starfið að aðalstarfi. Nefndarmenn eru skipaðir til starfa til sex ára í senn. Í fyrsta sinn við skipun nefndarinnar, þ.e. 1. júlí 1992, voru tveir menn skipaðir til tveggja ára, tveir til fjögurra ára og tveir til sex ára.

Ekki urðu breytingar á skipan yfirskattanefndar á árinu 2016.

Nefndarmenn, sem höfðu starfið að aðalstarfi á árinu 2016, voru:

- Anna Dóra Helgadóttir, lögfræðingur.
- Ólafur Ólafsson, lögfræðingur, formaður yfirskattanefndar.
- Sverrir Örn Björnsson, lögfræðingur, varaformaður yfirskattanefndar.
- Þórarinn Egill Þórarinsson, lögfræðingur.

Nefndarmenn í hlutastarfi á árinu 2016 voru:

- Bjarnveig Eiríksdóttir, hdl.
- Kristinn Gestsson, löggiltur endurskoðandi.

Júlíus Smári, lögfræðingur, gegndi starfi skrifstofustjóra yfirskattanefndar. Auk hans og þeirra nefndarmanna, er hafa starfið að aðalstarfi, voru meginhluta ársins 2016 sjö starfsmenn hjá yfirskattanefnd. Ársverk voru 11,3 en voru 11,6 á fyrra ári.

4. Útdráttur úr ársreikningi fyrir árið 2016

Rekstrarreikningur árið 2016

	2016	2015
Tekjur		
Sértekjur	16.425.761	1.878.313
	<u>16.425.761</u>	<u>1.878.313</u>
Gjöld		
Laun og launatengd gjöld	138.347.121	134.130.394
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.604.314	3.154.963
Funda- og ferðakostnaður	1.109.171	1.032.825
Aðkeypt sérfræðiþjónusta	477.439	258.471
Annar rekstrarkostnaður	866.013	895.943
Húsnæðiskostnaður	30.731.535	29.100.909
	<u>173.135.593</u>	<u>168.573.505</u>
Eignakaup	490.740	2.547.449
	<u>173.626.333</u>	<u>171.120.954</u>
Tekjur umfram gjöld	(157.200.572)	(169.242.641)
Framlag úr ríkissjóði	173.400.000	160.800.000
	<u>173.400.000</u>	<u>160.800.000</u>
Hagnaður/tap ársins	<u>16.199.428</u>	<u>(8.442.641)</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	2016	2015
Eignir		
Veltufjármunir		
Ríkissjóður	23.884.139	9.413.560
Viðskiptakröfur	648.511	642.186
Handbært fé	15.764	15.624
Veltufjármunir	<u>24.548.414</u>	<u>10.071.370</u>
Eignir alls	<u>24.548.414</u>	<u>10.071.370</u>
Eigið fé og skuldir		
Eigið fé		
Höfuðstóll:		
Höfuðstóll í ársbyrjun	7.284.105	15.726.746
Hagnaður/tap ársins	16.199.428	(8.442.641)
Eigið fé	<u>23.483.533</u>	<u>7.284.105</u>
Skuldir		
Skammtímaskuldir		
Viðskiptaskuldir	1.064.881	2.787.265
Skuldir	<u>1.064.881</u>	<u>2.787.265</u>
Eigið fé og skuldir	<u>24.548.414</u>	<u>10.071.370</u>